

Berlin: “Artık yeter!”

Автор(и): Нора Иванова, Редактор Растителна Защита /РЗ/; Емил Иванов

Дата: 20.01.2016 Брой: 1/2016

Алмания başkentinde "Artık yeter!" sloganıyla düzenlenen protesto, her yıl dünyanın en büyük tarım, gıda ve bahçecilik fuarı "Yeşil Hafta" ile paralel olarak 16 Ocak'ta gerçekleştiriliyor. Konu, Avrupa ve Bulgaristan'da GDO'lar. İmkansız misyon?

Protestocular, ülkedeki resmi tarım politikasına bu itiraz eylemiyle, yoğun tarıma, kimyasal gübre ve bitki koruma ürünlerinin aşırı kullanımına, endüstriyel çiftliklerde çiftlik hayvanlarına yapılan insanlık dışı muameleye, hayvancılıkta aşırı antibiyotik kullanımına ve GDO'lu yem ve gıda kullanımına "hayır" diyor.

Dünya genelinde ve ülkemizde GDO konusu

GDO konusu, Bulgaristanlılar da dahil olmak üzere Avrupalılar için oldukça hassas bir konudur. Aynı zamanda, GDO'lu ürünlerden tohum ıslahı ve GDO içeren ürünlerin üretimiyle uğraşan çok

uluslu şirket lobilerinin, AB'yi bu sektörü serbestleştirmesi yönündeki baskısı artıyor! Durum öyle bir noktaya geldi ki, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), AB'nin kısıtlayıcı politikası nedeniyle uluslararası ticareti kısıtlamaya çalıştığına dikkat çekti. 25 Nisan 2015 itibarıyla, Avrupa mevzuatı daha fazla esneklik sağladı ve sorumlulukları Üye Devletlere devretti. Bu ülkeler, AB'nin yetkilendirme listesinde yer alan genetiği değiştirilmiş tarım ürünlerinin kendi topraklarında yetiştirilmesini kendileri yasaklayabilir. Konunun ikinci bir boyutu daha var – GDO'lu ürünlerin ve GDO içeren ürünlerin ithalatı ve ticareti. Süreç şu şekilde işliyor: Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi (EFSA) bir görüş yayınlıyor ve AB buna dayanarak GDO'lu melez ürünlerin yetiştirilmesi veya GDO içeren ürünlerin ithalatı ve ticareti için yetki veriyor. Bilgi için, şu ana kadar Avrupa'da yetkilendirilmiş sadece bir tarım ürünü bulunuyor – bu, Amerikan tohum şirketi Monsanto'nun mısır melezi olan MON 810. Onaylanmış GDO'lu ürünler (GDO içeren yem veya ürünler) ise çok daha fazla ve şu anda bekleme durumunda olanlar da az değil. On dokuz AB Üye Devleti, GDO'lu tarım ürünleri yetiştirmeme kararını şimdiden açıkladı. Bulgaristan'ın yanı sıra bunlar; Avusturya, Hırvatistan, Kıbrıs, Danimarka, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Hollanda, Polonya, Slovenya. Belçika, Valonya bölgesinde GDO'lardan vazgeçti ve Birleşik Krallık ise İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda'da.

İthalat ve ticaret için GDO'lu mallar sektöründeki gelişmeler nasıl şekillendi?

AB Komisyonu, Üye Devletlerin, AB Komisyonu tarafından yetkilendirilmiş GDO içeren yem, gıda, gıda katkı maddeleri, kozmetik ve ilaçların ulusal düzeyde ithalatını ve satışını yasaklama imkanına sahip olmasını öngören bir yasa tasarısı sundu. Ancak, 13 Ekim'de Avrupa Parlamentosu Çevre, Halk Sağlığı ve Gıda Güvenliği Komitesi, önerilen metnin AB'nin temel ilkelerinden biri olan malların serbest dolaşımı ile çeliştiğini savunarak bu yasa tasarısına karşı oy kullandı. 28 Ekim'de, Avrupa Parlamentosu milletvekilleri, her Üye Devletin hükümetlerinin GDO içeren yem ve gıda ürünlerinin (aynı zamanda gıda katkı maddeleri, kozmetik ve ilaçların) ithalatını ve satışını tek taraflı olarak yasaklama hakkını öngören yasa tasarısındaki bu hakkı çok ikna edici bir çoğunlukla engelledi. 557 Avrupa Parlamentosu milletvekili AB Komisyonu önerisine karşı oy kullandı, 75 destekledi ve 38 çekimser kaldı. Çoğunluk, İtalya'dan rapör Giovanni La Via'nın, GDO içeren ürünlerin ithalatına yönelik bireysel bir ambargonun AB içinde serbest ticarete sorunlar yaratacağı ve protein dengesinin bozulma riski taşıdığı yönündeki sonuçlarını destekledi.

GDO'lar etrafındaki bu gelişmeler Bulgaristan için özel olarak ne anlama geliyor?

Ülkemiz, kamuoyunun tutum ve beklentilerine yanıt olarak, GDO'lu tarım ürünlerinin yetiştirilmesine tam bir yasak getirdi. Devletin topraklarının komşu ülkelere polen transferi yoluyla kontamine olma riskinin önemsiz olduğu düşünülüyor. Böyle bir ifadenin dayanağı, Sırbistan, Kuzey Makedonya, Yunanistan ve Türkiye'de GDO'lu ekim bulunmaması ve bu ülkelerin bu statüyü korumayı tercih etmesidir. İstisna Romanya'dır, ancak neyse ki Avrupa düzenlemesi, GDO'lu tarım ürünleri yetiştiren AB Üye Devletlerinin, tampon bölgeler aracılığıyla "kontaminasyonun" komşu ülkelere transferini önleyeceklerini garanti etmelerini gerektiriyor.

Ayrıca, Avrupa'da onaylanan GDO'lu tarım ürünlerinin kısır olması ve böylece polen transferi olasılığının pratikte dışlanmış olması da önemli bir gerçektir.

Avrupa'da GDO'lar? Gerilim mevcut ve dinamikler, gerginlik, spekülasyonlar ve beklentiler de eksik değil...